

Penttilä ym.: Lakialoite laiksi valtiopäiväjärjestyksen 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että hallituksen jäsenen olisi luovuttava kansanedustajan tehtävistä hallitusjäsenyyden ajaksi.

PERUSTELUT

Tämä lakialoite selkeyttää roolijakoa toimeenpanevan hallituksen ja sitä valvovan eduskunnan välillä. Lisäksi lakialoitteella poistetaan jääviysongelma, joka syntyy siitä, että hallituksen ministeri äänestää eduskunnassa omasta luottamuksestaan. Näiden periaatteellisten syiden lisäksi ehdotusta puoltaa sekä ministerin että kansanedustajan suuri työmäärä.

Kaksi suurta historiallista muutosta tekevät lakialoitteesta ajankohtaisen. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa ja siirtyminen enemmistöparlamentarismiin ovat merkittävästi vahvistaneet hallituksen toimeenpanovaltaa. Samat muutokset ovat heikentäneet eduskunnan asemaa ja mahdollisuuksia valvoa hallitusta. Lakialoitteen tarkoituksena on korostaa eduskunnan asemaa itsenäisenä valtiollisena toimijana ja vahvistaa sen kykyä valvoa hallituksen toimia.

Sekä eduskunta että hallitus ovat viime aikoina puuttuneet kansanedustajien, ministerien ja virkamiesten jääviys- ja esteellisyyskysymyksiin. On hämmästyttävää, että tässä yhteydessä ei ole puututtu ministeri-kansanedustajien jääviyteen eli siihen, että ministeri-kansanedustaja valvoo

omaa työtään, äänestää omasta luottamuksestaan ja voi asemansa kautta kohtuuttomasti vaikuttaa muiden kansanedustajien äänestyspäätöksiin.

Ministerin työ on vähintään kokopäivätoimista. Sama pätee kansanedustajan työhön. Ministeri-kansanedustajan valtava työmäärä pakottaa tinkimään molempien töiden tehokkaasta hoitamisesta. Ministeriöissä tämä johtaa virkamiesten vallan lisääntymiseen, eduskunnassa taas kansanedustajan tehtävien laiminlyömiseen.

Kansainvälinen vertailu osoittaa, ettei yleistä eurooppalaista käytäntöä ole tässä asiassa olemassa. Eräissä maissa kansanedustaja voi toimia ministerinä, toisissa (esimerkiksi Norjassa, Ranskassa, Belgiassa ja Sveitsissä) tämä ei ole mahdollista.

Poliittisen järjestelmämme toimintakyky edellyttää keskeisten valtiollisten toimijoiden työn- ja vastuunjaon selkeyttämistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki**valtiopäiväjärjestyksen 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen (7/28) 9 §:ään, sellaisena kuin se on 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (278/83), uusi 2 momentti seuraavasti:

9 §

 Jos edustaja nimitetään valtioneuvoston jäseneksi, keskeytyy hänen toimikautensa edustajana ja varamies astuu hänen tilalleen valtiopäiville siksi ajaksi, jonka edustaja toimii hallituksen jä-

senenä. Tänä aikana edustaja ei saa osallistua valtiopäivätoimiin.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 1995

Risto Penttilä

Jukka Tarkka